

LATVIJAS ILGTSPĒJĪGAS ENERĢIJAS VĪZIJA – 2050

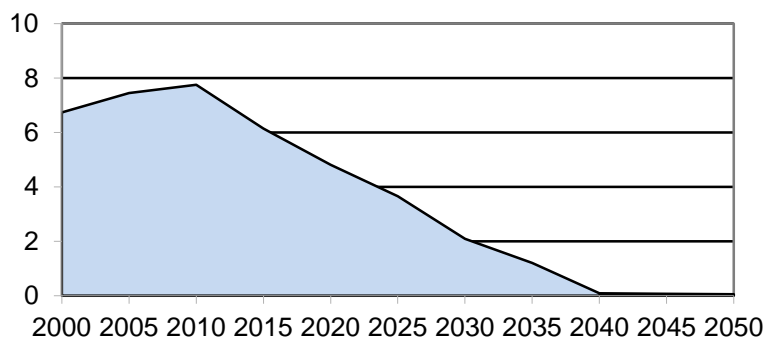
Latvijas ilgtspējīgas enerģijas vīzija paredz līdz 2050.gadam pakāpeniski atteikties no fosilo energoresursu izmantošanas un pilnībā pāriet tikai uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu, kļūstot par CO₂-neitrālu valsti. Vienlaikus mērķis ir izmantot tos vietējos atjaunojamās energoresursus, kas Latvijā ir pieejami, tādējādi samazinot energoresursu importu un nodrošinot enerģētisko neatkarību.

Ilgspējīgas enerģijas vīziju kopīgi izstrādāja Starptautiskais Ilgtspējīgas enerģijas sadarbības tīkls (INFORSE) sadarbībā ar biedrību „Latvijas Zaļā kustība” un biedrību „Zaļā brīvība”. Par pamatu ir ņemts Dānijas universitāšu izstrādātais modelis. Vīzijā ir ņemts vērā Latvijas atjaunojamo energoresursu potenciāls, pašreizējais un sagaidāmais enerģijas pieprasījums un īstenotie energoefektivitātes pasākumi.

Globālās klimata pārmaiņas ir viens no mūsdienu lielākajiem izaicinājumiem. Pasaules klimata zinātnieki norāda uz nepieciešamību nepieļaut planētas vidējās temperatūras paaugstināšanos vairāk kā par 1,5 °C salīdzinājumā ar laiku pirms industrializācijas sākuma. Lai to sasniegtu, siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas ir būtiski jāsamazina. Eiropas Savienība ir apņēmusies SEG emisijas līdz 2050.gadam samazināt par 80-95% salīdzinājumā ar 1990.gada emisiju līmeni.

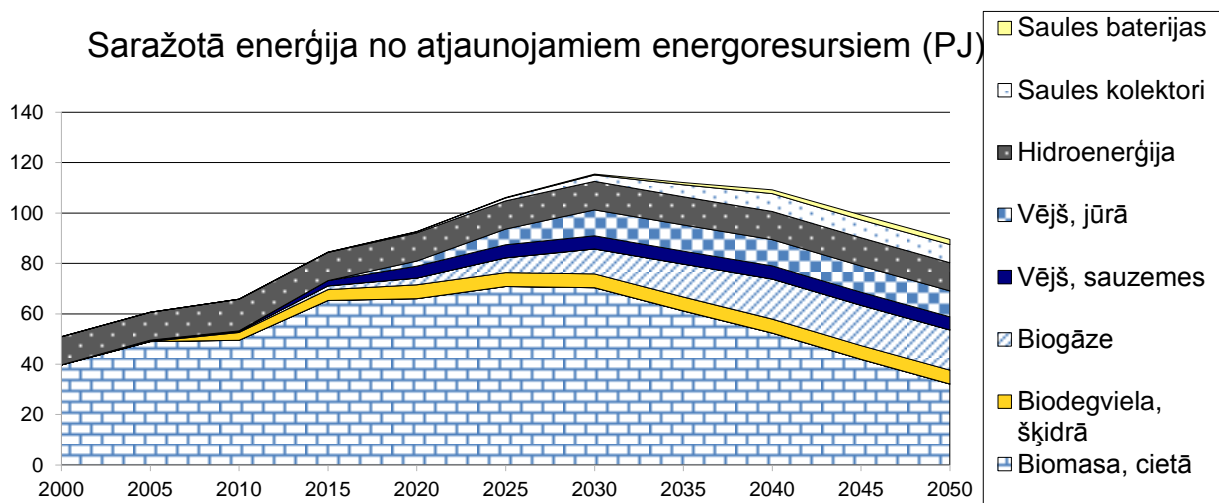
Aprēķini rāda, ka Latvija no fosilo energoresursu izmantošanas var pilnībā atteikties jau 2040.gadā.

Ar enerģijas patēriņu saistītās CO₂ emisijas Latvijā, milj. tonnu/gadā

Atjaunojamo energoresursu izmantošana palielināsies, jo tas ir vienīgais drošais nākotnes enerģijas avots. Latvijai jāizmanto to resursu potenciāls, kas ir pieejams un izmantojams vislētāk – biomasas (tai skaitā lauksaimniecībā iegūstamā), hidroenerģija. Pakāpeniski pieaugs vēja enerģijas un saules enerģijas izmantošana.

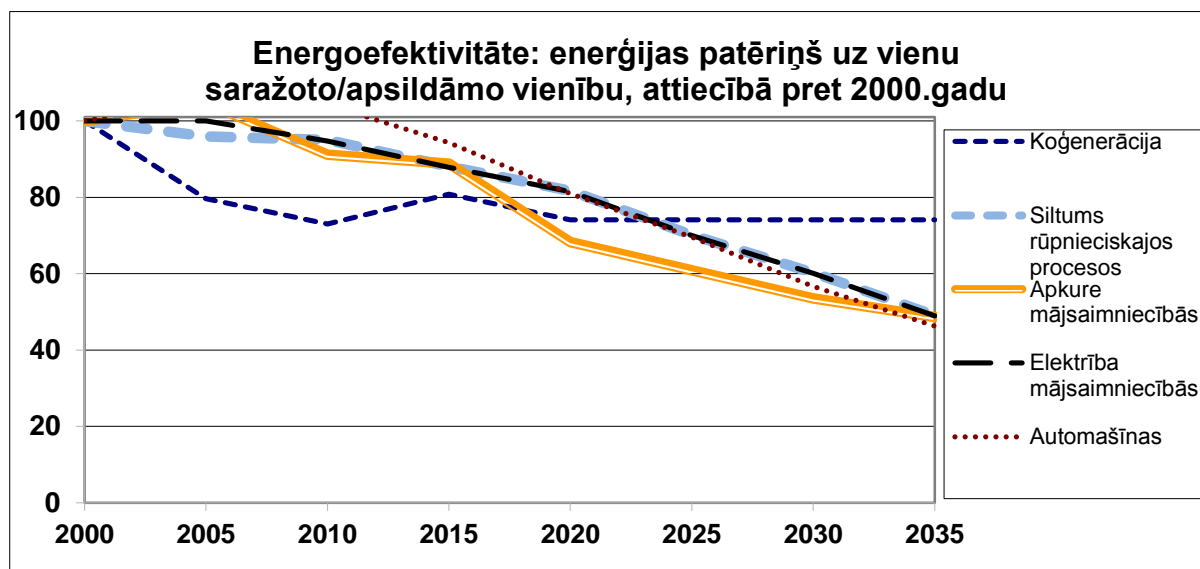
Saražotā enerģija no atjaunojamiem energoresursiem (PJ)

Hidroenerģija arī turpmāk ieņems nozīmīgu vietu elektroenerģijas ražošanā. Pašreizējais pieaugums vēja enerģijas un biomasas izmantošanā saglabāsies līdz 2025.-2030. gadam. Prognozējams, ka uzstādītā vēja turbīnu jauda Latvijā būs 600 MW, tiks pilnībā apgūts koksnes un salmu ilgtspējīgas izmantošanas potenciāls. Periodā līdz 2020. gadam palielināsies arī koģenerācijas režīmā saražotās elektroenerģijas daudzums kā kurināmo izmantojot biomasu - to var nodrošināt kombinējot lielas un mazas koģenerācijas stacijas daudzās Latvijas pilsētās. Pārējas periodā turpināsies esošo gāzes koģenerācijas staciju izmantošana. Saules enerģijas izmantošana kā nozīmīgs energoresursu avots savu nozīmi iegūs lielākoties tikai pēc 2030. gada.

ENERGOEFĒKTIVĀTE

Būtiska energoefektivitātes palielināšana ir viens no Latvijas ilgtspējīgas enerģijas vīzijas 2050.gadam galvenajiem veiksmes faktoriem. Lielākajā daļā tautsaimniecības sektoru attīstība ir paredzēta saskaņā ar eko-efektivitātes scenāriju jeb t.s. **faktoru-4**, kad labklājība divas reizes pieaug, kamēr resursu patēriņš divas reizes samazinās. Vīzijā piedāvātais energoefektivitātes potenciāls ir izmaksu ziņā efektīvs. Veicot aprēķinus, ņemts vērā, ka laika posmā no šodienas līdz 2050.gadam transportlīdzekļi, mājsaimniecībā izmantojamās elektroierīces, rūpnieciskajā ražošanā izmantotās iekārtas un aprīkojums tiks vairākkārt nomainīti pret jaunākiem un efektīvākiem. Tādēļ faktora-4 īstenošanā nav tehnisku un finansiālu ierobežojumu.

Ilgspējīgas enerģijas vīzija paredz, ka transporta izmantošana pieaugs arī turpmāk – tabulā parādīts prognozētais transporta pieaugums attiecībā pret 2000.gadu. Vidējais automašīnu skaits līdz 2020.gadam pakāpeniski pieaugs un sasniegts ES-15 valstu vidējo rādītāju, kas ir vidēji 520 automašīnas uz katrām 1000 iedzīvotājiem. Pieaugot iedzīvotāju mobilitātei, pakāpeniski pieaugs arī nobrauktais attālums ar katru transporta veidu jeb pasažier-kilometri, taču relatīvā ietekme uz vidi samazināsies, jo transportlīdzekļi kļūs efektīvāki degvielas patēriņa ziņā, un pakāpeniski pieaugs hibrīd-auto un elektromobiļu izmantošana.

SILTUMENERĢIJAS IETAUPĪJUMA POTENCIĀLS

Siltumenerģijas patēriņa indikatīvais mērķis 2050.gadam ir vidēji 83 kWh/m² gadā, un tas ir salīdzinoši pieticīgs (it īpaši salīdzinot ar Rietumeiropas valstīm), jo teorētiski varētu sasniegt daudz lielākus ietaupījumus. Tomēr ņemot vērā praktisko situāciju attiecībā uz dzīvojamo fondu, mājokļu struktūru, iedzīvotāju māksātspēju un Latvijas klimatiskos apstākļus, šis indikatīvais mērķis ir Latvijas situācijai reālistisks un tādēļ sasniedzams viegli.

Vidējais siltumenerģijas patēriņš ēkās Latvijā: indikatīvais mērķis uz 2050.gadu

Gads	2000	2010	2016	2020	2030	2040	2050
Siltumenerģijas patēriņš (kWh/m ²)	230	210	195	150	123	101	83

Pat nedaudz samazinot vidējo siltumenerģijas patēriņu ēkās, Latvijas kopējais energoresursu ietaupījums ir milzīgs! Piemēram, realizējot tirgus potenciālu un vidējo siltumenerģijas patēriņu ēkās ar ēku siltināšanas palīdzību samazinot līdz 195 kWh/m² gadā, iespējams ietaupīt 7 PJ enerģijas. Savukārt, izmantojot ekonomisko potenciālu un vidējo siltumenerģijas patēriņu ēkās samazinot līdz 150 kWh/m² gadā, iespējams ietaupīt 15 PJ enerģijas!